

TANTÁRGYI LEÍRÁS

A tantárgy neve magyar nyelven:	Kritikai gondolkodás és művészet
A tantárgy neve angol nyelven:	Critical Thinking and Art
A tantárgy kreditértéke:	4
A tantárgy elektronikus tanulmányi rendszer kódja:	BL-KRIGMU-04-EA
A tantárgy besorolása:	kötelező
Az oktatás nyelve (ha az nem magyar):	magyar
A tantárgy gondozásáért felelős szervezeti egység:	Művészet- és Designelméleti Intézet
A tanóra típusa és óraszám:	Előadás, heti óraszám: 0, féléves óraszám: 8
Munkarend (nappali / levelező):	Levelező
A tantárgy meghirdetésének féléve:	2022/2023 1. félév
Előtanulmányi feltételek:	-

A TANTÁRGY CÉLJA, TANULÁSI EREDMÉYNEK:

A kurzus célja a hallgatók megismeretése a kritikai gondolkodással, annak alkalmazása.

A TANTÁRGY TARTALMÁNAK RÖVID LEÍRÁSA:

A kurzus a kritikai gondolkodás fogalmának tisztázása után fejezeteket ismertet meg a kritikai gondolkodás történetéből. Olyan gondolkodók értelmezésén keresztül, akik a kulturális életvilágunk felépülését és a hagyomány korlátozó erejét elemzik, annak a mottónak megfelelően, mely Martin Heidegger kritikai programját összegzi: „Az élet mindig meg van rekedve valamilyen tradícióban.”

Két kérdés tisztázásra törekszünk:

- milyen értelemben nevezhetjük a kultúránkat kritikai kultúrának, melyben a mindenkori fennálló kritikája a társadalmi-történelmi élet hajtó erejének bizonyul;
- miként érhetjük el, hogy a kritikai gondolkodás a valóság, a társadalmi-történelmi életvilág megformálásának és átalakításának erejével rendelkezzen?

Az elméleti és történelmi ismertetés nem pusztán háttérként szolgál a művészetek megértésében. Hamar kiderül ugyanis, hogy a művészi teremtő alkotás maga is lényegi szerepet játszik a társadalmi-történelmi világ felépítésében. S ebből eredően ugyanazokkal a lehetőségekkel és korlátokkal szembesül a kulturális hagyomány és a szűken értett művészeti hagyomány és kánon formájában, amelyekkel a gondolkodás. A két probléma találkozásánál világossá válik a művészetek kettős szerepe: a fennálló értékek ideális megjelenítése és közvetítése, illetve az értékek megváltoztatására irányuló forradalmi, művészet- és társalomkritikai szerepe, mely sok tekintetben nem követi az elméleti gondolkodást, mint inkább példát jelent a számára. Ahogyan azt az avantgárd művészeti manifesztumaiból is kiolvashatjuk.

A HALLGATÓ FELADATAI, TERVEZETT TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEI:

A kurzusra a megadott szakirodalom előzetes tanulmányozásával lehet készülni, hogy a jelenlét minél hatékonyabb ismeretszerzéssel és megértéssel párosuljon.

A TÁRGY ÉRTÉKELÉSE:

A teljesítés feltétele és az értékelés komponensei

- a foglalkozásokon való aktív, elkötelezett részvétel – 70%
- a különböző témákhoz kapcsolódó elemzések és kreatív alkotások készítése egyéni és csoportmunkában – 30%,

100-90% - jeles (5)

90-75% - jó(4)

75-60 % - közepes (3)
60-50% - elégséges (2)
50%alatt – elégtelen (1)

Megajánlott jegy adható: Nem.

KÖTELEZŐ IRODALOM:

- Heidegger, Martin: *Lét és idő*. Osiris K., 2001 (9-15.§.)
- Platon: *Szókratész védőbeszéde ; A lakoma*. Európa, 2004 (Szókratész védőbeszéde)
- Princi, Eliana: *A művészet története : az expresszionizmustól a szürrealizmusig*. Corvina, cop. 2009
- Immanuel Kant: Válasz a kérdésre: Mi a felvilágosodás? in: *Vallás a puszta ész határain belül*. 80-90.o., Gondolat, 1974
- Koczogh Ákos (szerk.): *Az expresszionizmus*, Gondolat, 1967

AJÁNLOTT IRODALOM:

- Fischer-Lichte, Erika: *A performativitás esztétikája*. Balassi, 2009
- Judith Butler : *Performatív aktusok és a társadalmi nem konstitúciója*. in: Antal É. -Kicsák L.: *Performatív fordulatok*, Líceum Kiadó, 2015